Orędownik Wrzesiński

Wychodzi trzy razy tygodniowo i to co wtorek, czwartek i sobotę prócz dni świątecznych — Nakładem i drukiem A. Prądzyńskiego we Wrześni Odpowiedzialny za część redakcyjną Andrzej Prądzyński we Wrześni Administracja: ulica Poznańska № 6 — Telefonu № 389

Abonament: na miesiąc kwiecień 1924 r. na poczcie: 2008000,— mk. wekspedycji: 1800000,— mk. — Ogłoszenia: za miejsce jedno-łam. jeden milim. w wyż 3 grosze p. przyjmuje administracja większe dwa dni, mniejsze do godz. 10 dzień przed ukazaniem się numeru - Telef. № 389

Rok VI | Września, wtorek, dnia 1 kwietnia 1924 r. | № 40

Złote od maja!

W dniu 15 kwietnia zbierają się w Warszawie akcjonarjusze Banku Polskiego. Każde 25 akcji uprawnia do głosowania.

Bank Polski rozpoczyna swą działalność w dniu 28-go kwietnia a nowa waluta ukaże się w obiegu 1 lub 3 maja.

Ze względu na tradycyjny obchód 3 maja byłoby pożądane, by nowa waluta ukazała się również dopiero 3 maja.

Będzie to wielka historyczna chwila. Z dniem tym rozpocznie się gospodarka zdrowym pieniądzem, rozpoczną się już na pewno czasy ludzi uczciwie pracujących, którym drożyzna nie będzie zabierać krwawo zapracowanych groszy.

Nie znaczy to, iż już będzie lepiej, iż będzie nam jak w niebie, iż pieczone gołąbki same nam nie wlecą do gąbki.

Tego się nie spodziewamy! Rozpoczniemy bowiem czasy dorobku a na dorobku różnie bywa.

Przedewszystkiem czeka nas praca. Zwiększy się możliwość zarobkowania. Skoro uzdrowi się kredyt ruszy się i przemysł budowlany a wtenczas ożywi się i rynek pracy. Ruch budowlany musi się ruszyć i ruszy się, skoro tylko stosunki na to pozwolą.

Czy będzie to już tego roku? Bodaj — bo budowanie wymaga przygotowań i dla tego na ten rok zbyt wiele spodziewać się nie można.

Z ożywieniem się ruchu budowlanego nastaną lepsze czasy i dla robotników, jak i rzemiosła oraz kupiectwa.

Już nie daleko

Termin wypuszczenia w obieg nowych znaków pieniężnych, od którego rozpocznie się u nas era złota — już nie daleko.

Równorzędnie z przyjmowaniem zapisów na akcje Banku Polskiego w warszawskiej siedzibie P. K. K. P. w specjalnych, obszernych skarbcach, odbywa się olbrzymia praca nad wyładowywaniem i segregowaniem banknotów złotowych, przechowywanych dotychczas w 1347 skrzynkach. Banknoty drobne, jak 1, 3, 5, 10 itd., drukowane były jeszcze w r. 1919 w Paryżu, banknoty zaś większe, jak 100, 500, 1000 i 5000-złotowe — w Anglji. Pod względem wytwórczości graficznej, banknoty wykonane są oryginalnie i precyzyjnie. W tej chwili specjalny personel ma za zadanie skontrolować, obliczyć i posegregować, według seryj i numeracyj około 12 miljonów banknotów. Praca ta będzie ukończona w ciągu marca. Spodziewany jest poza tem dodatkowy transport drobnych banknotów, których druk był wstrzymany w r. 1919. Po odbiór tego transportu wyjechali już do Paryża delegowani urzędnicy ministerjum skarbu.

Niewątpliwie wielu czytelników zwrócić zechce uwagę, dlaczego nowych banknotów złotych banku emisyjnego nie wykonano w państwowych zakładach graficznych w Warszawie i według jakichś wzorów konkursowych, które chętnie przygotowaliby nasi artyści-graficy. Komitet organizacyjny banku emisyjnego również tak myślał początkowo. Okazało się jednak, że podjęcie druku nowych banknotów nie tylko spowodowałoby olbrzymie koszta, lecz, że jest to niemożliwe do wykonania w krótkim terminie, jakim rozporządza bank emisyjny, do czasu wypuszczenia w obieg złotych polskich. Podjęcie druku banknotów w Warszawie przeciągnęłoby się przynajmniej do listopada lub grudnia.

W tych warunkach, gdy wypuszczenie złotych polskich spodziewane jest już w kwietniu br., komitet organizacyjny zmuszony był skorzystać z gotowych banknotów, drukowanych w r. 1919, mimo, iż nie odpowiadają one całkowicie wszystkim wymaganiom, jakie obecnie banknotom emisyjnym pod względem formalnym możnaby postawić.

Na wszystkich banknotach, drukowanych zagranicą, postawiona jest data dn. 28 lutego 1919 r. Podpisy figurują dyrektorów: S. Karpińskiego (obecnego prezesa komitetu banku emisyjnego) i Chamca oraz skarbnika M. Karpusa (już nieżyjącego). Specjalna komisja prawników i rzeczoznawców ustaliła, że ta drobna niezgodność z istotnym obecnie stanem rzeczy w niczem nie pogwałca podstaw prawnych tak wypuszczonego w obieg banknotu jako formalnego zobowiązania banku emisyjnego, gdyż podstawę tę stanowi statut Banku Polskiego.

Poza tem na wszystkich banknotach umieszczone są następujące formułki:

„Na mocy uchwały sejmowej, bilety Banku Polskie go są prawnym środkiem płatniczym w Polsce.

Druga drobnem drukiem: „Podrabianie biletów i współdziałanie w ich rozpowszechnianiu karane jest ciężkiem więzieniem.

Obieg banknotów

Warszawa, 29. 3. Sprawozdanie P. K. K. P. na 20 3, wykazuje, że obieg banknotów zmniejszył się o 18,7 tryljonów mkp., czyli ogólny obieg zmniejszył się o 3,6 procent. Zapas kruszców wzrósł o pół biljona mk. zł., zapas walut o pół miljona dolarów mimo, iż w ubiegłej dekadzie musiano wydatkować na potrzeby przemysłu.

Warszawa, 29. 3. Ministerjum Skarbu komunikuje, iż 28 3 wstrzymano druk marek na zakup walut obcych i na potrzeby gospodarcze. Zaznaczyć należy, iż druk na cele państwowe został już dawno wstrzymany.

Niefortunne popisy strzelców p. „marszałka"

Warszawa, 30. 3. Wczoraj do redakcji „Gońca Krakowskiego" przybyło dwu członków „Strzelca" Blounchi i Zakrzewski, którzy oświadczyli redaktorowi p. Wład. Swirskiemu, że przychodzą w związku ze wzmiankami „Gońca", uwłaczającemi osobie „marszałka Polski, Józefa Piłsudskiego". Obrońcy p. Piłsudskiego usiłowali znieważyć redaktora czynnie, zostali tymczasem spoliczkowani kilkakrotnie i wyrzuceni za drzwi. Zajście tym sposobem zlikwidowano!

W nowym rządzie Poincarego

Paryż, 30. 3. A.W. donosi: Trudności w obsadzeniu tek finansów i spraw wewnętrznych zniewoliły Poincarego do utworzenia gabinetu, złożonego przeważnie z ludzi centrum i lewego skrzydła obu Izb. W skład nowego rządu wchodzą ludzie wybitni, odznaczający się wielkiem doświadczeniem politycznem, a sam rząd ma charakter koncentracji republikańskiej, co osłabia szanse ekstremistów prawych i lewych podczas przyszłych wyborów.

W nowym gabinecie Poincarego zasiada wypróbowany przyjaciel Polski, Louis Marin, minister zniszczonych prowincyj. Drugim wielkim przyjacielem Polski jest senator Jouvel, obecnie minister oświaty.

Cała prasa z zadowoleniem wita skład nowego rządu, oprócz organów skrajnej prawicy i lewicy. Prawica zarzuca Poincaremu zerwanie z blokiem nacjonalistycznym. Objęcie teki finansów przez Marsala otwiera Polsce duże widoki zbliżenia ekonomicznego i finansowego obu krajów.

U moskiewskich oprawców

Warszawa, 30. 3. W kołach politycznych obiegają pogłoski, że sowjety skierują ks. Arcybiskupa Cieplaka bezpośrednio do Rzymu przez Odesę z zupełnem pominięciem Polski.

Moskwa, 29. 3. Władze sowjeckie dokonały w ostatnich dniach nowych aresztowań wśród duchowieństwa polskiego. W nocy z 27 na 28 bm. aresztowany został proboszcz parafji katolickiej, ks. Żołnierkiewicz, oraz dziekan ks. Zieliński. Poprzedniej nocy został aresztowany również z niewiadomego powodu ks. Okul.

Niemieckie szykany podagogiczne

Katowice, 30. 3. Związki polskie w Niemczech zwróciły się do p. Calondera, prezesa górnośląskiej Komisji mieszanej, ze skargą na władze niemieckie, które w szkołach dla dzieci polskich na Śląsku mianują nauczycieli, nie władających językiem polskim. Chodzi w tym wypadku o nauczyciela Krempera ze szkoły powszechnej w Żabnie.

Prezes Calonder, po zbadaniu sprawy, wezwał władze niemieckie do usunięcia Krempera i mianowania nauczyciela, dostatecznie władającego polskim językiem literackim.

Premjer saski w więzieniu

Lipsk, 29. 3. Zakończył się tu proces przeciwko b. prezesowi min. Saksonji, Zeugnerowi i współoskarżonemu Moebjusowi. Zeugner został skazany za nadużycie władzy na 3 lata więzienia, Moebjus za sprzeniewierzenie na 2 lata więzienia.

Klęska bezrobocia w Berlinie

Berlin, 29. 3. W berlińskim przemyśle metalurgicznym zwolniono wczoraj 4000 robotników z powodu zatargu na tle płac. W przemyśle drukarskim doszło również do konfliktu między drukarzami a właścicielami drukarni z powodu różnego zapatrywania na sprawę długości czasu pracy. Min. pracy zaprosił przedstawicieli obu stron na środę na naradę, celem wyrównania różnicy.

Z miasta i dalszych stron

Września, dnia 31-go marca 1924 r.

* **Na rzecz Banku Polskiego!** W instytucjach finansowych we Wrześni subskrybowano w dalszym ciągu na akcje Banku Polskiego: Stefan Panster, woźny pow. 1, grono naucz. szkoły powsz. we Wrześni 25, prof. M. Wąs 3, Budzyński Wojciech 2, K. Kotecki-Skarboszewo 1, Ig. Chojnacki-Piechowo 1, Zygm. Nowakowski 1, Leon Stem 2, Jan Bartkowiak 2, Wawrzyn Bogucki 1, Edmund Nowak 2, Roman Nowicki 1, St. Dzieciuchowicz 1, Lud. Cieloszyk 1, Ig. Niciński 1, Fr. Smidowicz 1, Walczak dyr. P. K. Cb. 1, Pow. Kasa Chorych we Wrześni 10, Substych, doz. szos. 1, Gibowski, doz. szos. 1, Glabiszewski, obwodowy mistrz kom. 2, Wawrzyn Kurkowiak 1, Bracia Zielińscy 1, Bawelski St. 1, Chełmkowska H. 1, Rolnik-Września 25, Gałkowski 3, Niciński 1, Grobelniak 1, Kubacki 1.

* **„Tygodnik illustrowany".** Najstarsza i najpoważniejsza illustracja polska „Tygodnik illustrowany" chcąc przyczynić się do rozwoju czytelnictwa polskiego, w czasach kiedy książka trudna jest do nabycia dla najszerszych sfer inteligancji naszej, postanowił od kwietnia br. dawać jako miesięczne premjum dla swoich czytelników dwanaście książek rocznie, które stanowić będą Bibljotekę Tygodnika Jllustrowanego. W bibliotece tej ukażą się przedewszystkiem pisma Bolesława Prusa. Rozpocznie „Faraon", genjalne dzieło, które dziś właśnie w obec dokonanych nowych odkryć w Egipcie posiada wszelkie cechy aktualności. Z kolei ukazywać się będą: Emancypantki, Lalka, Placówka i pisma pomniejsze. Prenumerate „Tygodnika Jllustrowanego" wraz z „Biblioteką Tygodnika Jllustrowanego" która wynosić będzie miesięcznie 8 miljon. mkp., przyjmuje na Wrześnię i powiat Księgarnia A. Prądzyńskiego.

Wobec niebezpieczeństwa powodzi

Toruń, 29. 3. Wisła w dalszym ciągu przybiera. Stan wody w Toruniu w dniu 28 bm. 7 m. 2 cm. pod Silnem 768, Płockiem 583. Przybierająca woda wyrządziła dotychczas wielkie szkody materjalne. Skład drzewa i węgli, znajdujący się w Toruniu nad Wisłą oraz stocznia w porcie zimowym zostały zniesione przez fale. Miejscowości, położone pod Toruniem Wilcza Kępa, Brzezie i Czerniowice są częściowo zalane. W Solcu woda dochodzi do rynku. Dalszy przybór wody jest oczekiwany.

Kraków, 29. 3. Stan wody i lodów przedstawia się następująco. Wisła pod Krakowem opada od wczoraj bez przerwy. Woda opadła o 38 cm.

Toruń, 30. 3. Przybór wody na odcinku pomorskim Wisły ustał. Stan wody w poszczególnych miejscowościach przedstawia się, jak następuje: W Toruniu woda wzniosła się o 7,15 m., w Grudziądzu 7,26 m., w Fordonie 6,75 m., w Tczewie 8,25 m.

Następujące miejscowości zostały mniej lub więcej zalane: Ciechocinek, Złotoryja, Otłoczyn, Brzoza, Czerniewice, Kaszczorek, Grabocica, Poturowo, Solęc, Grabów, Topolno, Kokoszka, Dolne Strzelce, Wilcza Kępa, Mała Kępa, Kroskowo, Grabowo, Grabowsko. Szkody materjalne są wielkie.

Z życia Towarzystw

— **Cześć Pieśni!** Wszystkich członków prosimy o wzięcie udziału w pogrzebie naszego długoletniego członka ś.p. Władysława Deresiewicza, który się odbędzie w środę, dnia 2. bm. o godz. 4 i pół po poł z domu żałoby. Zarząd Koła śpiew. „Lutnia".

Wiadomości urzędu stanu cywilnego we Wrześni

W czasie od 24 do 30 marca 1924 r. zgłoszono 7 urodzeń, wszystkie z miasta, spisano 1 zapowiedź, zgłoszono następujące zgony: Anna Dawiecka ur. Antfeliszówna, żona robotnika z Wrześni, 43 lata; Henryk Menes, syn gospodarza z Sołeczna, 2 lata i 18 dni; Kazimiera Bagrowska, córka robotnicy z Otocznej 1 rok, 2 miesiące i 22 dni.

Wczoraj, dnia 30 marca 1924 o godz. 8-mej wieczorem wyzionął ducha, opatrzony Sakramentami św., mój najukochańszy mąż, nasz najukochańszy ojciec, szwagier, wuj, śp.

Władysław Deresiewicz

w 54 roku życia.

Pogrzeb odbędzie się w środę, dnia 2 kwietnia 1924 z domu żałoby o godz. 4½.

W nieutulonym smutku pogrążeni

żona, dzieci i rodzina

Września, dnia 31 marca 1924 r.

Wczoraj wieczorem zmarł nagle i niespodzianie śp.

Władysław Deresiewicz

W Zmarłym tracimy gorliwego i sumiennego urzędnika, który blisko lat 30 swe siły poświęcał naszemu przedsiębiorstwu. Był On nam zawsze sympatycznym współpracownikiem i przez wszystkich, z którymi miał do czynienia, lubiany i poważany.

Wdzięczną pamięć zachowamy Mu na zawsze.

Zarząd Cukrowni we Wrześni.

Września, dnia 30 marca 1924 r.

W niedzielę, dnia 30 bm. zmarł nasz współpracownik,

śp.

Władysław Deresiewicz

W Zmarłym tracimy dobrego i życzliwego kolegę, który zacnością swego charakteru zaskarbił sobie u nas wdzięczną pamięć. Rozstanie się Jego z nami wywołało szczery żal i smutek.

Urzędnicy Cukrowni we Wrześni

W niedzielę, dnia 30 bm. rozstał się z tym światem nasz długoletni członek-jubilat i współzałożyciel naszego Koła

śp.

Władysław Deresiewicz

W Zmarłym straciliśmy najgorliwszego członka, który całem sercem pokochał pieśń polską i ją pielęgnował, za co wdzięczną pamięć zachowamy Mu na zawsze.

Koło śpiewackie „Lutnia" we Wrześni

W niedzielę, dnia 30 b. m. podobało się Panu Bogu zabrać do grona swych aniołków naszą ukochaną i nigdy niezapomnianą córeczkę i siostryczkę

Halinkę

w pierwszej wiośnie życia.

Pogrzeb odbędzie się w środę, dnia 2-go kwietnia b. r. o godzinie 4¼ z domu żałoby (gmach pocztowy).

W ciężkim smutku strapieni

Józefostwo Wojciechowscy

wraz z synkiem

Submisja na dęby.

W lesie majętności Września są na sprzedaż przez submisję z wyrębu 1923/24 rewiru II Słomówko, oddział 55, oddalonego od stacji kolejowej Września i Marzenin 4 klm., **206 sztuk dębów:**

II. kl.		III. kl.		IV. kl.		V. kl.		Ogółem	
szt.	m^3	szt.	m^3	szt.	m^3	szt	m^3	szt.	m^3
1	0,74	21	24,03	93	69,23	91	32,11	206	126,11

Drzewo jest wyrobione i może być każdego czasu w lesie obejrzane za poprzednim zgłoszeniem w Nadleśnictwie Marzelewo.

Piśmienne oferty w zamkniętych kopertach z napisem „Submisja Września" i z podaniem ceny za 1 m^3 na każdą klasę loco las, należy nadesłać do tutejszego Wydziału leśnictwa najpóźniej do 8 kwietnia rb. przed południem o godz. 11-tej.

Otwarcie ofert nastąpi w biurze naszem godzinę później.

Wybór kupców i zatwierdzenie ofert zastrzega sobie właściciel lasów.

Oferenci są obowiązani do uznania warunków sprzedaży, które na życzenie wysyłamy za zwrotem 500 000,— mk. kosztów.

Wydział leśnictwa Wielkopolskiej Izby Rolniczej.